

”
Sooja vee annavad päikesekollektorid ning tavapäraselt kasutatavat pesuvett täiendavalt soojendada pole vaja.

Peeter Jalakas
FOTOD: RAUNO VOLMER

mis sinna põrandalusesse jõujaama tariti, mäletab teatrimees hästi. “Need esimesed olid ikka sellised mürakad, mida tuli mitme mehega tõsta. Rootsist toodud, tõstukite akud. Üldsegi mitte sellise elektrisüsteemi jaoks mõeldud. Aga alguses ajasid asja ära.” Uued akud on spetsiaalselt sellise süsteemi jaoks toodetud. Valmistatud Šveitsis, mark Hawker. See akupank peaks kestma vähemalt 10–15 aastat.

Võrreldes algusaegadega, on Jalakas elektrisüsteemi kapitaalselt uuendanud. Kaks tuulegeneraatoritki on juba ära peetud ning elektrit vuhistab juba kolmas. Näiteks “vidinate seinale” on lisandunud päikesepaneelide kontrollid. Päikesepaneelide võimsus on 1040 W ja tuulegeneraator 3500 W. Ning sellest elektrist peaks majapidamises piisama. Ka talvel. Ka somp ning tuulevaikse ilmaga.

Kui selline sada protsenti looduslik maakodu juba rajatud, on loogiline, et ka soe vesi tuleb sellesse majja looduslikul viisil. Sooja vee annavad päikesekollektorid ning tavapäraselt kasutatavat pesuvett täiendavalt soojendada pole vaja. Päikselistel päevadel kütab eriti kõvasti. Süsteem on toiminud väga hästi juba aastaid ning seni pole ainsatki suuremat tõrget olnud.

Külmkapp - energiaröövli. Nagu elektrenergia tootmine, nii on ka tarbimine läbi mõeldud. Jalakas pajatab ajast, mil LED-id olid meil täiesti tundmatud ning sellest, kuidas ta on pidanud selgitusi jagama, mis LED-lamp on ja miks see hea on. “Kuna mu valgustus oli 12 vati peal ning kui kõik lambid kõikides majades põlema

↑ ET mereäärset elupaika on raske leida, veendus Jalakas isegi - vanasti meretuult kätte ei ehitatud või oli tegemist kaluriküladega, maja majas kinni.

panna, võtab see kokku umbes 60 vatti,” edastab ta järgmist seika silmas pidades olulise info.

“Kui hakkasime majja külmkappi ostma, oli väga oluline, kui palju see voolu tarbib. Kuuldes vastust, et ah, mis ta ikka tarbib, võtab elektrit nagu 100vatine pirn umbes... 100vatine pirn? Mul on kõik majad valgustatud alla 100 vati. Ega säästliku mõtlemist või arusaama, mis säästlik tarbimine üldse on, pole meil väga olnud. Nüüd võib-olla juba natuke on.”

Kui ressursid on piiratud, siis see distiplineerib. Ei saa jätta televiisorit mängima, vett kraanist jooksmas, tulesid põle-

ma. Kõik majapidamismasinad ei pea töötama elektri peal. Aga need teadmised ei tule üleöö. Säästlikult elamise stiil poeb sinusse aegamööda.

Mis see kõik maksma on läinud. Vahest oma paarsada tuhat krooni või rohkemgi. See pole odav lõbu. Aga olla sõltumatu, vaba, naturaalne ei saagi rahaliselt võib-olla väga odav olla. Või siiski tuleb selline elu odavam, eriti kui arvestada igal aastal kerkivat elektri hinda. Jalakase esimehe Rootsist toodud 500vatine generaator seisab kuuri all. Algusaegade meenutus. Seda pole ammu käivitatud.